

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adausele sale „Foaia Interesantă”, literară-illustrată și „Tovărășia”, economică, — e următorul: pe un an 8 coroane; pe 1/2 an 4 coroane.

Pentru economii: numai 5 cor. pe an!

Pentru America doi dolari și jumătate pe an.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiuni:

1 pag. 48 cor., 1/2 pag. 24 cor., 1/4 pag. 12 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă

Inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Frații, ce nu uită pe frați...

„Cercul Românilor de peste Munți”.

Di S. Mândrescu, Român ardelean trecut în Tară și, prin sîrguința sa, ajuns la înalta stare de profesor de universitate, vestește prin cîți-va articli publicați în „Tribuna”, că de-un an de zile, la pornirea unui frate ce nu și-a putut uita obîrșia, un frumos număr de Români de origine din Ardeal, Ungaria și Bănat, s'au însoțit în o societate deosebită, zisă: „Cercul Românilor de peste munți”, adică o societate, care chiamă în sînul său mai ales pe Români duși dela noi și așezați în Tară și ajunși acolo la mai bine decum puteau ajunge aici acasă.

Di profesor Mândrescu spune, că aceasta era o dorință veche a fraților noștri răslețiți prin Tară, și e voios că poate da vestea, că azi „Cercul” (însoțirea) lor trup a luat, și că primește mulțime de scrisori din toate părțile dela Români ardeleni risipiți prin cele orașe și colțuri ale țării, arătîndu-se gata a sprijini „Cercul” și scopurile lui.

Și iată care sunt scopurile acestei nouă Societăți:

1. A desvolta legăturile de tinere la olaltă (solidaritate) între membrii cercului;
2. a ținea legături mai strînse cu Români de dincolo de hotarele României;
3. a forma un centru (o inimă) pentru spriginirea mișcărilor naționale.

Și apoi di profesor Mândrescu desfășură pe larg cum înțelege această lucrare, cum acest cerc n'are să fie corp strein în trupul statului liber român; ci o societate cinstită, serioasă și lucrătoare, care n'are de țintă preamăriri împrimutate între membri săi, ci să fie locul de întîlnire frățească a celor ce voesc să lu-

creze ceva pentru spriginirea marilor și generoaselor mișcări naționale. Ea are să fie, zice di Mândrescu, o asociație ce își pune noi îndatoriri, o tovărășie de jertfe comune, pentru un scop înalt!

Nu știm cît de mult să va întrupa din frumoasa țintă pe care și-o pune nainte di prof. Mândrescu și soții săi, de aceea nici nu ne lăsăm în prețuirea acestei nouă însoțiri, care pare totuși una din cele mai frumos cbibzuite. Viitorul va dovedi, dacă această societate va fi mai norocoasă în lucrarea ei, decum a fost și e „Liga”, cea care abia mai vegetează. Am dorî tare mult ca frații noștri din „Cercul” dlui Mândrescu să aibă de model, de pildă Kultur-egylet-ul unguresc din Ardeal, să lucreze în desvoltare neîntreruptă ca acest Kulturegylet, pe care l'ar putea copia de-a binele: nefăcînd altă politică, decît ce acesta face: că dăruiește satele cu *biblioteci* bine alese, bine arangate; deschide ori spriginește *școli* colo și colo, unde crede că e mai potrivit cu scopurile sale, — și în același timp îngrijește ca și puterile sale materiale, fondurile, să nu-i stea pe loc, decum să dea napoi ori să se stingă, ca a rău chibzuitei „Ligi” bucureștene pe vremuri.

Nu poate avea azi în Tară ca și aici la noi, o societate țintă mai nobilă și mai răspunzînd chemării timpului, ca: a răspîndi *cărți bune*, foi bune, ducătoare de lumină în popor!

Dacă așa ceva își pun de scop cei dela conducerea Cercului, ei vrednicesc toată lauda și caldul nostru salut, și urări de frumoase izbînzî din partea tuturor!

UNELE—ALTELE

Fonduri culturale!

Un vestit și mare general, biruitor de popoare, a zis odată, după o învingere: »Ca să cuceresc lumea, îmi trebuiesc numai trei lucruri: 1. bani, 2. bani și 3. bani!

De bună samă că vorba asta nu e a să înțelege chiar așa. Că poți avea munți de aur, dacă nu-i avea și oameni vrednici, poți muri, poate chiar ris de lumea din jurul tău, lîngă grămezile de bani.

Dar totuși grăește un mare adevăr, hotărîtor în viață, vorba numelui general. Că dacă mai ai și oameni cît de cît, apoi cu mulți bani, totuși dai mult mai repede nainte spre țintele ce urmărești, decît dacă nu-i ai!

Iacă de ce ne doare pe noi mult sufletul, văzînd că neamul nostru, pe lîngă sărăcia de învățatură, de știință, a mai moștenit dela bieții noștri părinți și — sărăcia de averi!

Și iacă de ce ne doare cînd vedem, că dacă înaintașii noștri n'au adunat averi și n'au lăsat fonduri pentru cîte trebuințe toate ale neamului, să fi pus temelul macar la mari fonduri bisericesti, cari să asigure *bisericeii române* și fiiceii sale: *școlile române*, neatîrnarea! De să porneau daniile inimoase pentru aceste așezăminte ce ni-s așa de folos ca sufletul din noi, încă din moși și să urmau cu dărnicie nobilă de părinții noștri, azi noi, fii lor, am avea numai de încoronat jertfele lor prin a noastră încordare la jertfă, și biserica și școala română ar putea privi mîndre și încrezătoare în fața viitorului! Așa însă, iacă-le fiind silite a sta cu mîna întinsă după »ajutorul» ce li-l îmbie bucuros puteri puțin binevoitoare lor, și cari în schimbul acelu »ajutor», deși tot de pe noi scos, le cer umiliri nespuse de păgubitoare pentru noi!...

Dar să nu mai întrebăm cine-i de vină că nu stăm mai bine. Nu folosește întrebarea. Mai bine să ne bucurăm dacă vedem că macar acum, cît de tîrziu, să pornesc mișcări, pentru a umplea golurile lipsurilor moștenite!

Am văzut anul trecut făcîndu-să cinstite sfortări a să aduna un »Fond-Cultural» de archidieceza gr.-or. română de Sibiu (archidieceza transil-

vană). Și a reușit strădania, deși putea reuși și mai bine, Dar ca început, totuși un frumos început. Astan vedem sfortări noue în alte dieceze române, și de astea voim să pomenim și de asta ne bucurăm:

„Fond Cultural” la Blaj.

După-ce Sinodul preoțesc dela Blaj ținut în toamna trecută, a hotărît înființarea unui »Fond-Cultural» al archidiecezei gr.-cat. române de Blaj (archidieceze de Alba-Iulia și Făgăraș), — »Unirea», foaia bisericească dela Blaj, scrie repetit și cald în folosul acestui Fond. Mai nou a scris în Nrii 4 și 6., spunînd, printre altele, că Fondatorii de mai nainte, văzînd că neamul are mai mare lipsă de oameni cu carte (de mult prea rari), au făcut fundațiuni mai ales în acest scop: ajutarea de tineri la învățatură. Și scopul lor azi e binișor ajuns! Dzeu să le primească jertfa fondatorilor. Azi tineri și bărbați cu carte avem în număr frumos și tot sporesc — dar azi altele sunt trebuințele arzătoare: ajutorarea *școlilor românești*, populare și mai de sus, și azi spre acest scop să se îndrepteze toată jertfa drept judecătorilor! Și roagă pe tinerii ajunși la stări și vază pe urma ajutoarelor ce le-au primit ca clerici ținuti gratuit în seminare, ca studenți la universități, etc., să-și aducă aminte de fondurile ce i-au ajutat și să întoarne macar o parte din ce au primit dela acelea, în folosul »Fondului Cultural» cest nou, cu menire nouă, slujînd trebuința nouă, prea arzătoare!

Și spune că deschide coloanele sale pentru cei ce vor dărul cu inimă nobilă!

Dar — nu vedem încă pornirea jertfitorilor.

De ce? Așa de mult trebuie să ne gîndim până să dăm ascultare unei astfel de chemări prea cinstite?

„Fond-Cultural” la Arad.

Urmînd pilda dela Sibiu, dieceza gr.-or. română dela Arad a chemat și ea pe fiii săi darnici la jertfă, tot pentru a veni în ajutorul școlilor populare. Și, precum aflăm, la acest Fond, a trimis dania sa nobilă di Dr. Iosif Gall mare proprietar în Lucareț: 10.000 cor. P. S. Sa episcopul Aradului Ign. Papp 1000 cor., Dr. Emil Babeș 200 cor., Vas. Bales, protopop Arad 100 cor., Dr. Ciacian, medic, Pecica, 100 cor.,

Victor Popovici, preot, Ciaba 100 cor. — și alții.

Să nădăjduim că acest început, e numai început, și dăniile cele mai bogate de aci încolo vor urma. Căci altfel, începutul acesta e prea modest și mai curând stingător de nădejdi, decât așteptător. În năcazuri așa mari, alte trăsări așteptăm să vedem în suflete și alte măsuri jertfelor noastre! Pentru un Fond-Cultural cu așa menire, un Episcop nu poate da 1000 cor., nici un proptop 100 cor!

Ce dări trebuiesc plătite și în ex-lex?

Precum să știe, în stări de astea de ex-lex, cetățenii nu-s datori a-și plăti dările și nu pot fi siliți la asta. Iar' de voe bună, o, ce puțin și-le plătesc!

Cassa statului însă, are lipsă de parale, că plățile cele multe trebuiesc făcute. Pentru a putea avea macar unele dări la îndemină, noul guvern a dat de știre, că cei cari au licenții de crișmărit și alte licenții, — să-și plătească de bunăvoe și la vreme darea, că de nu, o pot păți rău!

Nu pot fi siliți să și-o plătească, zice ministrul, dar licenția ce o au, e un lucru ce li-să poate lua prin diregătoriile statului în ori-ce zi! Și la acei oameni, cari nu voesc să aibă a-tita grijă de trebuințele statului, că macar darea să și-o plătească, nici statul nu e dator a avea cruțare pentru ei, și li-se vor lua licențiile! Dacă punga statului nu poate avea folos de ei, nedându-i ei dările în ex-lex, fie și pentru punga lor ex-lex! Stee și ale lor venite pe loc în ex-lex...

Așa judecă noul guvern și așa a dat de știre celor cu licenții!

E bine să se știe acest lucru.

Știri politice

Frământarea politică din Pesta.

Ministrul-președinte Khuen-Héderváry a cercat să-și cîștige spriginul partidului lui Andrassy și a vechilor Tiszaiști, și a ajuns săptămîna trecută până acolo, că Andrassy i-a zis: Eu cu ai mei spriginesc năzuința dtale de a forma un partid nou, din politiciii mai „moderați” (stîmpărați), și în acel partid ar avea loc Tiszaiștii, oamenii mei, ba și Kossuth cu ai săi. Dar acest partid mai bine poate reuși sub numele lui Stefan Tisza, decât sub al dtale. Propune Regelui lucrul acesta.

Héderváry a răspuns: Bucuros. Eu merg la Viena, spun Domnitorului ce părere aveți, mă retrag bucuros și recomand pe Tisza, numai să putem scoate carul țării din glodul în care s'a infundat. (Adecă l'a infundat tocmai Andrassy cu Koșut și soții).

Și așa a făcut.

S'a dus în săptămîna asta la Maestatea Sa și i-a spus ce dorințe ar fi în Pesta. Și că el bucuros să retrage făcînd loc lui Tisza-Andrassy-Kossuth, care ar forma o nouă „coalitie” (ortăcie de partide în jurul puterii).

Maestatea Sa i-a răspuns cam așa: Mulțam de poclon, dar nu poftesc din el. Doar coalitia lui Andrassy și Kossuth a fost de 4 ani la cîrmă, și iacă ce ajunsei cu ei. Acum să-i i-au de nou, doar prime-niți cu Tisza în locul lui Werkerle? Nu. Nu primesc să te retragi. Mergi la postul dtale și împlinește-ți programul de aducere în rinduială a stărilor în țară. Vei primi ajutorul celor ce voesc să te ajute.

Andrassy și soții au rămas opăriți de răspunsul dat de Domnitor. Acum Héderváry cercă să-și afe oameni în Pesta și în țară, cu cari să conducă trebile. Să pregătește de alegeri, cercînd să-și scoată destui deputați pentru a-și asigura puterea și în dietă!

Ce-o mai fi, nu să poate prevedea. Că fiecare zi aduce schimbări neașteptate.

La hartă.

Noii ministri au pornit lupta de a-și cucerii părți din țară. Fiindcă la Iglan cercul de deputat a rămas fără deputat, s'a pus alegere nouă. Justh și-a pus acolo candidat pe Battyányi Pál și a pornit a lucra pentru el.

Dar de-odată să ridică ministrul Hieronymi fiind poftit la asta de unii fruntași din cerc, și zice: Pășesc și eu! Și a pășit. Duminecă a fost de și-a ținut vorbirea-program. Kossutiștii credeau că ministrul va fi huiduit, ca „slugoiul Vienei!” — cînd colo a fost primit cu alaiu ca un craiu!... Sămn că s'a saturat și o parte a ungririi de vorbele mari koșutiste și nu mai crede în Kossuth ca în jumătate de Dzeu.

Hieronymi a ținut o vorbire prin care a zbicuit mult guvernul lui Kossuth și soții, — și ci-că atit de mulți sunt pe lîngă el, că candidatul koșutist are de gînd să se și retragă, ori s'a și retras.

Din vorbirea lui Hieronymi dăm unele părți la alți articlii în acest număr.

Părerea lui Hieronymi privitor la „votul universal”.

Că ce nedreaptă e legea de azi în împărțirea cetățenilor cu dreptul de alegători, și cit de delipsă e o lege nouă, care să se apropie macar de aceea ce numim »vot universal«, — a arătat-o și ministrul Hieronymi în vorbirea sa dela Iglau.

»După legea cea de acum, — zice el — dreptul acelora care au vot după proprietatea lor de pămînt, să deosebește aproape stat de sat!... Dar cea mai mare nedreptate a acestei legi e aceea, că de pildă, un lucrător (care nu are avere nemișcătoare), deși cîștigă mult mai mult și are învățatură mai multă, decât cutare plugar care are drept de vot după darea sa de pămînt, lucrătorul acela după legea de azi, nu are vot, căci numai acela are vot, care plătește dare de venit, și lucrătorul care-și capătă plata sa săptămîna de săptămîna, nu plătește dare de venit!

(Prin scoaterea lucrului acestuia la iveală, vădit că ministrul vrea să se pună bine în ochii miilor de muncitori, cari, cei mai mulți fac parte din partidul socialist, făcîndu-le complimentul că ei sunt »mai mult« decât plugarii, și e nedreptate mare că azi nu au dreptul de vot!).

»O măsură asemenea ce nu mai e de suferit, e aceea, că pe alegătorii dintr'un cerc azi li adună din cercul întreg la un loc! (Așadar el e pentru aceea, ca votările în viitor, să se facă în comune ori cel puțin în notariate!).

Că pornirea pentru votul universal să întinde așa de tare, e, pentru-că noi din 1848 până azi n'am făcut lege nouă de alegeri. E drept că legea de azi e din 1874 dar cum însași numirea acestei legi arată, că e numai o întregire și schimbare icl-colea a legii din 1848. Trebuie să facem și noi lege nouă că o cere vremea și țara. E deosebit de grabnică trebuința a să schimba legea de alegeri!

»Planul de lege de alegeri făcut de Kristoffy, nu e »universal« (adecă nu dă vot la tot natul); planul făcut de Andrassy, e universal, dar nu e egal! (Da, căci Andrassy plănuise să dea vot la toți cetățenii, dar ce deosebire între votul unuia și al altuia! A unuia numără 3 voturi, a altuia una a zecea de vot, căci poporului de rînd el așa »vot« li da, că din zece voturi ale lor să iasă un vot ce numără colo la carte! El da vot la toți, dar nu pe-o formă, nu egal!).

»Noi — zice ministrul — stăm pe aceea, că să facem o lege de vot pe temeiul votului universal, dar care să țină samă de toate împregiurările deosebite în care trăim în Ungaria!...«

Cu alte cuvinte: vor și aștia lege de »vot universal«, dar așa, ca

să iasă din ea tot o pocitanie, sub cuvînt că trebuie să țină samă de împregiurările deosebite din Ungaria, adecă de aceea, că aci sunt și popoare nemaghiare, și acelea nu cumva să se prea înfrupte de bunătațile noiei legi de alegeri...

Gorespondență.

Baia-de-Criș, Ian. 1910.

Onorată Redacție!

Mulți credeau, că Baia-de-Criș ar fi deja perdată ca centru cultural românesc.

Așa ar fi în unele privințe. Două petreceri aranjate de tinerimea română de aici și jur, dovedesc însă contrarul, și anume: în vara anului 1909 aranjată fiind prin Iunie o petrecere cu producție teatrală, te făcea să crezi, că ești într'un orașel curat românesc. O lume întregă de româncuțe în costume naționale dădeau o înfățișare tare drăguță petrecerii. Și ea a reușit strălucit, atit moral cît și material!

A doua zi de Crăciun voinđ tinerimea română din Baie și jur să se încredințeze încă odată despre hărnicia Românilor de aici, au aranjat din nou o petrecere cu producție teatrală, a cărei venit l'au destinat jumătate în favorul completării gimnaziului din Brad și jumătate în favorul bisericeii române de aici.

Și să vezi, că marea sală a hotelului nu cuprindea publicul mult venit! Petrecerea aceasta a lăsat și mai plăcute amintiri în inimile băienților și ale tuturor. Programul bine întocmit a fost predat peste așteptare de bine, diletanții fiind mult aplaudați. S'au predat piesele: „Florin și Florica” și „Rusasiile”, de Alexandri.

Incassîndu-se pentru bilete cor. 209-80, suprasolviri cor. 50-80, total cor. 260-60 și subragîndu-se cheltuelile de 143-60 fil. a rămas ca venit curat 117 cor. și s'au dat așezămîntelor în favorul cărora s'a făcut petrecerea, cite 58 cor. 50 fil. fiecareia.

Tuturor acelora, cari au ajutat la acest bun sfîrșit al petrecerii, li-se aduce și pe aceasta cale cea mai adîncă mulțămită.

Inițiatorul petrecerilor din Baia-de-Criș a fost harnicul tînăr cand. de adv. S. Cîmpean, și că petrecerea a reușit așa de bine, e a să mulțumi harnicilor aranjatori — cari au făcut totul ca să ducem cu noi suvenirii plăcute și o îndestulare îmbucurătoare. S. B.

Din apropierea Hirtibaciului.

Tinerimea română din comuna Bărghiș comitatul Tirnava-mare a aranjat o petrecere teatrală corală împreunată cu dans în seara de Anul-nou.

Bărghișul este o comună mes-tecată: Românii sunt greco-orientali și greco-catolici, cîțiva urmași ai vechilor Săcui și unele familii să-sești. Cu toate aceste, dacă este

unire între țărani, bună înțelegere între conducătorii poporului poți face ceva plăcut nu numai oamenilor ci și lui Dumnezeu.

Corul compus din tineri au executat „Pe al nostru streag“, de P. Popovici. Dovadă că și la satele românești să pot înființa coruri numai conducător să fie. Cântările au fost dirijate de tânărul inv. I. Mălancrăvean, un bun cântăreț și un pricepător în violină, care i-a instruit în 4 voci. Mai puțin a reușit „Moțul la drum“, dar bine a fost executată cântarea „Mama Anghelușă“.

S'a predat „Cinel-cinel“, comedie într'un act, de V. Alecsandri. Bine reușit a fost rolul lui Graur, jucat de un june.

După teatru a urmat jocul, început cu „Hora“ românească. Lăra junii în costume naționale au jucat „Călușerul“ și „Bătuta“.

Inteligința străină încă a luat parte. Venitul material frumos. Nu peste mult aflăm că va fi a doua producțiune. Să așteaptă ceva mai reușit.

Un participant.

Meserieșii din Blaj.

Adunarea generală a „Societății meseriașilor români“

Duminică în 23 Ianuarie a. c. „Asociațiunea meseriașilor români“ din Blaj și-a ținut a VII-a adunare generală în casina română, sub conducerea vrenicuului ei președinte Gavril Precup, profesor. Cuvintele alese și calde cu cari a deschis președintele adunarea în fața unui număr public, au fost primite cu aplauze.

La stăruința acestui zelos președinte s'au înscris ca membri ordinari și ajutători aproape toți Români din Blaj. Și așa azi Societatea aceasta are o avere curată de vre-o 5000 cor. și alte peste 2000 cor. pentru edificarea unei hale de vânzare, spre care scop tot într'una să adună daruri și e năde că peste vre-o 5 ani și în Blaj vor avea meseriașii o „hală de vânzare“, cum au în Sibiu și în alte orașe românești.

Din fondul Societății să ajută meseriașii, cari vreau să-și deschidă prăvăli, cum și cafele și învățăceii, cari voiesc să-și însușească cunoștințe mai largi.

Din raportul secretarului, dl Augustin Gruța, reese, că societatea are azi o cassină cu sală de lectură, pe sama căreia sunt procurate aproape toate revistele și jurnalele românești, cu biliard și bibliotecă care numără peste 500 volume, alese și folositoare. Reese că meseriașii români, pe zi ce merge să înmulțesc și că numărul învățăceilor români să ridice la frumoasa cifră de 100. În urma acestora putem zice cu toată hotărârea, că nu mai are publicul românesc din Blaj lipsă de străini, ca să-și servească, pe nici un teren, de oare-ce la toate ramurile mese-

riei avem destui Români, cari cred, că ar fi timpul să-și sprijinim din toate puterile, de oare-ce nu numai pe ei, ci pe noi ne sprijinim!

Din raportul cassarului, dl Vasile Suci, am aflat starea averii societății în suma de mai sus, cum și izvoarele din cari s'a înmulțit, printre cari în locul prim sunt taxele de membru, dela biliard, venitul curat al petrecerilor arangiate de tinerii meseriași, etc.

În țară la noi doar una-două societăți de ale meseriașilor români de va sta mai bine ca cea dela Blaj, mulțumită conducătorilor buni și membrilor vrednici. *Imc.*

Ciasul rău...

Lingă orașelul Piönix din Arizona (America) este o „bae de piatră“, o coastă de stîncă, din care să tot scoate piatră pentru felurite trebuințe. Piatra să desface din trupul stîncii, prin sfredeliri și umplere cu dinamită.

În una din zilele trecute, sosește naintea caselor dela marginea băii, un automobil mare, puternic, cu 7 călători. Lucrătorii de piatră au oprit automobilul și au făcut luători aminte pe călătorii din el, că chiar acum s'a pus dinamită într'un colț mare de stîncă și tocmai așteaptă să iee foc, spargînd colțul de stîncă. Să nu treacă, până să întimplă explozia (spargerea după aprinderea dinamitei). Dar călătorii, încrezuți în reperiunea cu care gonește mașina lor, au zis: Aș! Treceam în zbor de nici trăznirile dinamitei cu foc după noi nu ne ajunge! Și au plecat în goană nebună pe lingă coasta de piatră în care dinamita să pregătea să iee foc.

Ci ciasul rău li-a păscut pașii. Chiar cînd ei erau în dreptul colțului de stîncă sfredelit și umplut cu dinamită, aceasta a luat foc cu o bubuitură uriașă, aruncînd nor de petri mari și mici și de praf peste drumul vecin, pe care trecea automobilul. Mașina cu oamenii fără noroc a fost luată pe sus de valul de aer și petri și sfărîmată toată zdrob, iar cei 7 drumeți morți în o clipită! Ciasul lor rău i-a condus chiar în clipa acea pe acolo, băgîndu-i de vii în gura morții sălbatece.

Minunățile firii.

Intimplarea, despre care povestim mai jos, ne aduce aminte de vorbele din cărțile sfinte: „că mari și minunate sunt lucrurile Tale, Doamne“. Și într'adevăr ori-cît de departe ar fi ajuns știința omenească și oricît de frumoase izbînzile omenești, față de minunatele făpturi ale Celui de sus, toate isprăvile minții omenești rămîn mici și neînsemnate!

În satul Mugelo, lingă Firenze (în Italia), locuitorii au avut privilegiul de a vedea zilele astea una din priveliștile cele mai rari. Tim-

pul era noros și toți să așteptau ca streșinile cerului să se pornească, cînd — ce să vezi — s'a pornit o ploaie de petricele, care în câteva clipe a acoperit cu un strat de nisip ulițele, cîmpul și viile! Sămănturile au suferit pe urma acestei ploii de petri, foarte mult, tot așa și grădinile și viile. Cînd ploaia a încetat, norii de-odată s'au împrăștiat și un comet (stea cu coadă) strălucitor a luminat toată zarea.

Locuitorii înspăimîntați au alergat în biserică și căzînd în ghenunchi înaintea icoanelor, au cerut ajutorul Fecioarei.

Și acolo, ca și la noi, poporul vede în comete un semn, ce prevestește mari nenociri, războaie, potop! E drept, că intimplarea, ce am povestit-o încă a fost o nenocire pe capul oamenilor, prin pagubele ce le-a pricinuit, dar nu totdeauna sunt cometele aceștia însoțiți de ploii de petri, cari să aducă pagube.

Oamenii de știință au căutat să afle pricina acestor arătări, și-au aflat, că coada dela aceste stele nu e altceva decît o puzderie de frînturi dintr'o stea. Acestea în căderea lor repede priu văzduh, să înroșesc și fac să se vadă priveliștea minunată a stelei cu coadă. Tot așa și ploaia de petri nu e altceva decît o cădere de fărîmături mai mici și mai mari din un alt corp ceresc.

În muzeele din capitalele țărilor să află o mulțime de astfel de frînturi de stele, ce au căzut în o parte sau alta a țării. De pildă în muzeele din Viena sunt o mulțime de astfel de frînturi sau cum le zice pe limba cărturarilor: meteori, ce s'au găsit căzute pe pămînt, cele mai multe chiar în țara noastră, prin Ungaria.

Sunt unele mai mici, cît pumnul ori și mai mici, dar altele mari cît abia le-ai putea ridica! Unele sunt în fața zgurei, altele ca piatra, materii tari, colțuri frînte din cele stînci din corpul stelelor căzătoare.

Pățania lui Carusso

Concert în oficiul de poștă.

S'a intimplat și minunea aceasta, în un oraș din America, pe unde petrece marele cîntăreț.

Anume cîntărețul vestit italian, Enrico Carusso, a dat în sările trecute un concert într'una din sălile cele mai mari din Now-Jork. După concert a plecat împreună cu un pretin al său acasă, dar pe drum și-a adus aminte, că trebuie să mai treacă și pe la poștă să-și ridice niște bani, ce-i sosiseră. A intrat în oficiul postal și-a cerut să i-să dea banii trimiși pe numele său. Diregătorul de poștă însă, n'a voit să-și împlinească cererea până nu va arăta cu negru pe alb, cu un „document“, că într'adevăr el e cel căruia i-s'au trimes bani? De unde să scoată Carusso un astfel de document, cînd el întocmai, ca și capetele încoronate, crede că e cunoscut în toate părțile lumii,

și n'are lipsă de „dovezi“. Cine a auzit, de pildă, că dela țarul Rusiei, ori dela împăratul Wilhelm II. să fi cerut vre-un oficiu de graniță să-și arate hîrtiile, că are drept să treacă în altă țară? Cine nu cunoaște pe Carusso, regele neîncoronat al cîntăreților, și-o fi zicînd Carusso.

Înzadar, căci slujbașul de poștă n'a voit să dea banii decît numai după-ce va avea deplină încredințare, că banii nu intră în mâni nechemate! Ce să facă Carusso? S'a scotocit prin toate buzunarele, că doar va da de niște hîrtii să-și arate dreptatea, dar n'a găsit nimic.

— Îmi pare foarte rău, dar trebuie să vă luați osteneala să veniți mîne înc'odată, — zise oficiantul.

— Da, dar eu trebuie să plec încă în sara aceasta — zise Carusso, cam supărat.

— O să Vă trimitem banii acolo, unde Vă opriți, și așa, dacă într'adevăr Dvoastră sunteți Carusso, aceste câteva mii de dolari sunt o sumă de tot neînsemnată pentru D-Voastră...

— Ba tocmai că nu, zise Carusso, că am lipsă de ei. Nu pot pleca fără ei!

Au început să se tocmească. Carusso a încercat cu prietenul, care-l însoția, să dovedească, că are deplină dreptate, dar n'a putut să facă pe slujbaș să-și schimbe hotărîrea. Se gîdea slujbașul, că de ce să creadă unui tras-impins îmbrăcat domnește, că el e Carusso?

La urmă, ce s'a gîndit slujbașul? A făcut cîntărețului propunerea, că să-și dovedească dreptatea în loc de scrisoare cu graiul viu! La poftit să-i cînte una!

Carusso s'a arătat foarte jignit de invitarea aceasta, dar fiind vorba de bani mulți și fiind silit să plece, la urmă a dat ascultare propunerii diregătorului de poștă. Acesta și-a chemat toți tovarășii de prin cele cancelarii, și în fața tuturor Carusso a cîntat una din cîntările cari i-au dus lui vestea peste țări și mări. A cîntat cu măestria lui neîntrecută și cu atîta simțire, încît ascultătorii și-au uitat cu totul că se află în oficiul de poștă și nu la teatru, și așteptau să între și ceilalți cîntăreți din opera Tosca, din care era cîntarea...

Cînd Carusso și-a isprăvit cîntarea, însuflețirea era la culte și o furtună de aplauze l-a răsplătit pentru plăcerea deosebită, ce-o făcuseră deregătorilor de poștă, cari din plata lor puțină, nici cînd putuseră să-și îngăduie cheltuiala de a se duce la concertele lui Carusso, cele cu intrări tare scumpe!

Slujbașul încredințat cu predarea banilor — crezînd acum, cu voie bună a numărat banii lui Carusso și-a mulțumit în numele tovarășilor săi pentru clipele pline de farmec, la care-i făcuse părtași... — Nu mai avea nici o bănuială, că banii intră în mîni nechemate...

Trenurile ologite sub Kossuth.

Ministrul de negoț, Hieronymi, vorbind alegătorilor sei la Iglau, a spus între altele și următoarele lucruri interesante despre cum le-a umblat trenurile cât au stat cîrma lui Kossuth Franți.

„Înainte vremuri, — zice ministrul, — trenurile în țară la noi erau un așezămînt fără greș. Multe din înnoirile lor, le luase și introdusesse și străinătatea la ale sale trenuri. Azi, nici mersul regulat al lor, nici întregă mișcarea acestui așezămînt, nu mai răspunde la ce a fost!

Statul are băgate în trenuri 2 miliarde și jumătate (250 milioane!) O avere uriașă, pe care țara a putut-o cheltui cu facerea de trenuri, numai luîndu-o toată împrumut. Numai cametele acestui împrumut fac o sută și șasesprezece (116) milioane! Lucru firesc, că venitul curat al trenului, trebuie să acopere cel puțin aceste camete. (Adecă după ce să copăr cheltuelile cu slujbașii, cu cumpărarea și repararea de vagoane și mașini, cu zidirile și reparările lor, cu materialul de ars, și celelalte toate cite să cer la așa un lucru mare, să rămînă încă, ca venit curat, 116 milioane, pentru plata cametelor după uriașul împrumut).

Dintru început trenurile n'au putut implini această chemarea a lor. Totuși în 1906 (așadar cînd Kossuth a luat el în mână cîrma trenurilor) suma pe care statul trebuia s'o mai pună, din celelalte venituri ale sale, pentru a să coperi cametele după datoria trenurilor, scăzuse la 9 milioane de coroane pe an. (Fusesse mai înainte mai mult, dar ajunsese acum la atît numai.

Din 1907 încoace (decînd a fost Kossuth ministru peste trenuri) venitul curat al trenurilor ungare de stat, a scăzut din an în an! În 1906 acel venit curat a fost de 106 milioane (așadar statul avea de pus dela sine 10 milioane), în 1907 au fost numai 88 milioane (avînd statul de pus 28 milioane); în 1908 venitul curat a fost de 69 milioane (avînd statul de pus încă 48 milioane!) Pe 1909, nu-ș încheiate încă socotelile, dar, zice ministrul, luînd ca temei jumătatea întîie a anului, apoi abia iese un venit curat de 44 milioane (avînd statul de pus dela sine astan pentru a coperi cametele datorfiilor trenurilor, 70 milioane!) Ascultătorii ministrului, uimiți de sfîrșiturile minunatei gospodării koșutiste, strigau: „Ne-mai auzit! Ne-mai pomenit!“

„Pe cînd, așadar — zice ministrul — în 1906 statul avea de întregit venitele trenurilor cu 9 milioane pe an, pe 1909 (an chivernisit încă de Kossuth) va avea de pus din celelalte buzunare ale sale 70 milioane. Și năcazul cel

mare e, că aceste greșeli nici nu le mai poți repara cu una cu două, de azi până mâne, — încheie ministrul.

Noi nu mai avem nimic de a daus. Tot omul vede din cele spuse de ministrul Hieronymi, pe ce mîni a încăput chivernisirea țării, cât a stat în mîinile koșutiste. Stăpînul trenurilor, Kossuth, e olog de-a binele pe picioare. Abia să mai poartă pe ele, de reumatism (spure) și alte dureri, — apoi așa au ologit și trenurile sub conducerea lui și toată buna lor chiverniseală!

Pentru ei grija de averea țării și de țigă și binele cetățenilor, era a cincia roată la car, — tot capul lor era și e plin numai de nebunia cu maghiarizarea...

PE AIUREA ȘI PE LA NOI.

Medicul de vite, cel mai prețuit om la poporul francez! — Și ea deputați pe el îi aleg mai tare!

Mulți dintre cetitorii noștri români vor zimbi, cetînd șirele de mai sus. Așa a pățit'o și ministrul Hieronymi, Duminecă la Iglau cu ascultătorii săi unguri!

Vorbind despre urmările ce le-a avut legea de vot universal în Franța, unde este dat de mult acest vot, ministrul spunea printre altele, că poporul francez, ajuns odată domn peste alegeri prin votul său universal, trimite în dietă de regulă oameni cari îi sunt lui mai aproape, de cari are el folos mai simțit. (Și în asta nici nu e nici un rău, că aceia și la facerea legilor, țin samă de trebuințele poporului ce i-a trimis acolo, cum să si cade să fie!)

„Dar, spune Hieronymi, în dieta franceză nu să mai găsesse profesori învățați, ori alți oameni mari ai științei sau ai artelor, nici industriași mari (fabricanți mari și peste tot oameni cari nu stau prea aproape de popor.) Dar sunt în acea dietă mulți advocați, profesori dela gimnaziu și în număr foarte mare medicii veterinari (doctorii de vite), anume vre-o optzeci!

Și să făcu un fel de hohot în sală printre unguri, de comedia stărilor din Franța, unde atîta dintre deputați sunt — veterinari, medici de vite. Ci risul lor fu repeda stîmpărat prin cele ce le a dause mai departe ministrul:

— Da, zice el, asta așa e. Pentru-că economul francez pune mai mare grijă pe sănătatea vacii sale, ca însași pe a sa, și doctorul de vite prin îngrijirea de sănătatea vitelor, să face unul din cei mai plăcuți oameni ai poporului!“

Ce deosebire, Doamne, între țărănul francez, descris și așa numai pe scurt, în cuvintele de mai sus ale ministrului Hieronymi, și între

țărănul atît ungur cît și român, dela noi!

În două privințe deosebiri, cari îl arata de țărănul francez cu un turn mai pe sus ca țărănul dela noi!

Intli și 'ntli acolo țărănul cînd merge să aleagă *deputat*, așadar om care în dietă să-i aducă *legi*, cari pe el, pe popor îl privesc, — nu să uită, că domnu „candidat“ ce domn mare e, ci *cît îi e de aproape lui, poporului*, cum îi înțelege trebuințele, și astfel cum le va ști apăra acolo în dietă, la făurirea de legi?

La noi? O, la noi dacă vine veste că pășește ca deputat un ministru, ori un domn ce dă brîncă cu ministru, ori fișpanul ori macar solgăbirăul, — apoi gata!, pe cele mai multe locuri oamenii stau cu gura căscată privind la el ca la un arhangel și află că nici nu poate să fie ales altceeva, decît acest „domn mare“!

Pe cînd plugarului francez, uite, nu-i numără nimic *domnia* candidatului, el nu după asta îl cumpănește, ci după cît simte el, că în acela poate avea în dietă un om bun spriginitor al nevoilor lui de viață! Nu ca la noi, unde bietul popor, și român și maghiar, alege aproape orbește pe cine îl pornesc „domnii cei mai...“

A doua mare deosebire: cum prețuește economul francez *îngrijirea de sănătatea vitelor* față de felul cum să prețuește asta pe la noi!

Acolo să vede că menicii veterinari, au cel puțin atîta căutare la popor, cît cei de oameni, ba mai mare! Că, uite, pe doctorii de oameni nu-i aleg deputați, dar pe cei pentru vite, îi aleg ca pe nicăiri aiurea!

Dar dacă așa știe *grîji* francezul de vite sa, — apoi și alta e starea lui economică, față de starea economică a poporului la noi! Și precum poartă grija de sănătatea vitelor, așa să și îngredesc contra pagubelor ce i-ar putea ajunge prin moartea în vite. Nicăiri ca în Franța nu înfloresc Reuniunile pentru asigurarea contra pagubelor în vite! E plină țara de ele! Și aproape nu mai găsești econom, care să nu-și aibă vitele asigurate contra pagubei prin moarte!

Învăță frate Române, ce e bun și de folos ție, dela astfel de oamenii!

Concertele dnei Lucia Cosma.

Ziarele din București scriu: Vine-rea trecută, la orele 6 jum. seara, a avut loc la Palatul Regal din București, o audițiune muzicală din cele mai alese, în fața Reginei, a dlor ministri cu soțiile lor, și a unui mare număr de dne din elita capitalei. A cîntat dna Lucia Cosma, cea mai talentată artistă lirică a Românilor de peste munți, eleva maestrului G. Dima și a celebrei profesoare Matilda Marchesi din Paris.

Dna Lucia Cosma, fiica dlui Parteni Cozma, directorul băncii „Albina“ din Sibiu, posedă toate calitățile unei mari cîntărețe: o voce limpede și dulce de un timbru extraordinar de duios, o frazare și nuanțare muzicală, cari denotă o înaltă școală în maniarea vocii, toate acestea unite cu o prestanță care împune. Distinsa artistă de peste munți a cîntat în aplausele înaltei asistențe, bucățile următoare: „In Waldeseinsamkeit“ de Brahms; „Heide-Röslein“ de Schubert; „Solvejgs-Lied“ de Grieg; „Aus dem ei gekrochen“, cuvinte de Carmen Sylva, iar muzica de G. Dima; „Floare fui, floare trecui“ de Brediceanu; „S'adus cucul de p'aci“, tot de Brediceanu, și „Mîndruliță de demult“ de Dima. Dna L. Cosma a fost viu și călduros felicitată de regina Elisaveta și de alesul public, care și-a dat întîlnire pentru a auzi de nou această fiică a Ardealului, în ziua de 5 Februarie v. la concertul dela Ateneu. Dna Lucia Cosma a mai cîntat și Duminecă 24 Ian. v. în concertul simfonic, acompaniată de orchestra ministrului instrucțiunii publice. (Ad).

— Doamna Lucia Cosma va da cătră sfîrșitul lunei curente și în Sibiu un Concert. Venitul concertului este destinat pentru instituțiunile culturale susținute de „Reuniunea femeilor române din Sibiu“. —

Abonament

la „Libertatea“
cu „Foia Interesantă“ și „Tovărășia“

deschidem și pe anul 1910, cu prețurile din fruntea foii.

Prețul acestor foi 8 cor. pe an; plugarilor să dă cu preț scăzut la 5 cor. pe an.

Pentru America: doi și jumătate dolari pe an;

Abonații vechi puneți pe colțul cuponului cu care trimiteți banii, sus, unde să cere, numărul abonamentului de pe fașia sub care vă vine foaia!

Abonații noi dați adresa de plînd: scrieți curat numele, ocupațiunea (meseria, plugăria), comuna, posta din urmă și comitatul!

Unde să cer mai multe foi pe o singură adresă, trimițîndu-să adecă foile mai multora la un loc și avînd ortacii a-și duce foile dela cel ce le primește pe toată, — acolo dăm toate trei foile pentru numai 4 cor. 40 fil. de un abonat! Cel-ce le primește are însă să adune banii înainte dela toți, pe cel puțin jumătate de an! Pe credit nu să trimit!

Cei-ce pentru tineret voesc să aibă mai multe „Foi Interesante“ trimit cite 1 cor. de una, peste prețul „Libertății“ ce au abonată și-i vor veni în „Libertatea“ lui, încă citeva „Foi Interesante“ pentru ce-ialați.

Scrieți-vă numele curat românește, cînd ne dați adresa sub care să vă vină foile! Unii abonați, mai ales cari să vede că au umblat la școală ungurească, își scriu numele cu ortografie (fel de scriere) ungurească, — ceea-ce nu e bine! Așa să vi-l scrieți, cum vi-l scrie dl preot după matricula cea bisericască!

Numai numele satului și al postei din urmă și al comitatului, ni-l dați și ungurește, pe lîngă românește.

NOUȚĂȚI

Bal mascat. Tinerimea academică română din Orăștie, aranjează Simbătă, în 19 Faur n. 1910 în sala cea mare a hot. „Transsylvania“ un *bal mascat* la care invită cu toată stima.

Damele și domniile sunt rugați să se prezinte, întru-cît să poată, în costum de mască.

Publicul mascat să intrunește în sala de mîncare precis la orele 8 seara. Bilete să vînd înainte în prăvălia dlui Ioan Lăzăroiu — și seara la cassă. Venitul curat e destinat bisericilor gr.-or. și gr.-cat. române din loc.

— Precît aflăm, pentru acest bal, interesul publicului din loc și din jur, e foarte viu. Logele, deși și galeria să prefacă în loge, toate 27 la număr, s'au vîndut deja.

Să nădăjduște o frumoasă și veselă petrecere.

Pentru abonatii vechi, facem cunoscut, că: acesta e cel din urmă număr ce-l mai trimitem acelor, cari nu au trimis plata pentru anul de față. —

Pod nou peste Dunăre va lega țărîmul român de cel bulgar, și a-nume prin punctul *Corabia*. Lucrările noului pod să încep în anul de față și au să fie gata în vara anului 1912.

Podul acesta va fi și el o viață pomenire, nu numai a faptului că de aci încolo prin acest punct lumea română va trece Dunărea în țara vecină, — ci și a marelui fapt istoric, că la 1877, cînd regele Carol era numai „Principe“ al României și cînd Rușii, strîmtorați de Turci, erau pe-aci pe-aci să guste cît de dulce e apa Dunării, — pe-aci și-a trecut Domnul Carol cele 40 mii de viteji Români cari au hotărît sorții războiului și au mîntuit pe Ruși. Și cum a trecut armata română? A legat luntre de luntre dela țărîmul român până la cel bulgar, și așa pe pod de luntre a trecut și s'a azvîrlit asupra Turcilor în Balcani, căzînd ca o năpraznă asupra lor și înfrîngîndu-le viteaza apărare a patriei, — prin ce au zmulș și României neatîrnarea pe veci de sub mîna turcească și au făcut să cadă pe fruntea tinerului și viteazului lor Domn, Coroana de Rege, turnată din oțelul tunurilor zmulșe din mîinile Turcilor la Plevna și Grivița!

Cine va trece pe noul și mîndrul pod, totdeauna cu drag, va pomeni de podul de luntre care nainte cu 42 ani, plutea aci pe spatele bătrînei Dunăre, și peste el regimentele cu drapelurile și călărașii cu tunurile!...

Acei dintre cetitorii noștri, cari au „Foia Interesantă“ din anul I. al ei, află în cel dintîi număr al ei, chipul aceluia pod istoric și a oștirilor ce tocmai trec pe el.

Asociațiunea la Romos. Duminecă în 13 Februarie n. c. Despărțământul Orăștie al «Asociațiunii» ieșe în comuna vecină Romos, pentru a ținea, la orele 2 d. a. prelegere culturală poporului. Sunt invitați la această prelegere și Românii cu interes pentru Asociațiune din comunele învecinate!

Petrecere în Romos. Corul mixt țărănesc al bisericii rom. gr. o. din Romos, invită la concertul ce-l va aranja în sala școlii gr. or. din loc, Duminecă, în 13 Februarie n. 1910. Inceputul la orele 7 seara. Venitul curat este destinat în favorul fondului acestui cor. Suprasolvirile și contribuțiile marimonioase se vor cuita publice.

Viață lungă. În cătunul Margina lîngă țirgușorul Buhuși, în județul Neamț (din România), a răposat de curînd țărîncă Anica Popescu, în etate de 136 de ani. Un frate al femeii, mort în anul trecut, a trăit 133 de ani. O fiică a ei trăește, voinică și... »tinăra«: de 94 de ani! Ce țî-e darul lui Dumnezeu unde să lasă!

Cum își sîrbează omul cu inimă bună, ziua cutare însemnată a vieții sale? E foarte frumoasă pornirea de a răscumpăra petrecările de ziua nașterii ori a numelui, prin daruri de sume potrivite în cutare scop nobil, sau cel puțin a lega de acea zi iubită a ta, o faptă frumoasă, ca o incununare a ei cu o cunună albă, strălucitoare. De acest sintămint s'a văzut călăuzit cinstitul domn Ioan Vișa din Sibiu la împlinirea alor 83 ani de viață ce l'a ajutat Dumnezeu să ajungă, și din care privilegiu a făcut următoarele frumoase dăruiri pentru fondurile Reuniunii meseriașilor români din Sibiu:

»Fondului jubilar «Nicolae Cristea» pentru monumentele bărbatilor binemeritați ai meseriașilor, a dăruit: 12 cor. 50 bani;

fondului Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace: 25 cor;

»fondului pentru cumpărarea unei Case cu hală de vânzare pe sama meseriașilor, 12 cor. 50 bani;

— de tot dară 50 cor. Pentru acest însemnat dar exprimă generosului donator mulțămîta și recunoștința sa Comitetul »Reuniunii socialilor români din Sibiu«.

Banca „Șoimușana“ din Șoimuș (Sajo Solymos) a cumpărat o moșie de 100 jugere, spre a o parcela între țărani! Frumos fapt!

Tot despre această bancă avem de spus, că a hotărît, ca *Fondul cultural* ce până acuma e ridicat la o frumoasă sumuliță, să-l sporească și mărească așa, ca din acel fond cu timpul să poată fi ajutate nu numai biserica și școala din Șoimuș, ci și alte biserici și școli lipsite, din vecini. Pentru ajungerea scopului de a da un bun avînt și fondului cultural, — banca a hotărît ridicarea capitalului acționar

prin o nouă emisiune de acții, ce să pot lua sub condițiuni foarte ușoare. Subscrierea până acum merge frumos și să nădăjduște sfîrșit bun.

Prețul acțiilor se poate răspunde în 12 rate treilunare, adică în trei ani, cîte 5 coroane de acție, și de înscriere (2 coroane) la început. La astfel de întreprinderi de folos îndemnăm cu drag pe fiecare Român cu iubire de neam, să se facă părtaș!

Moarte. Georgiu Avram, funcționar de tribunal în penzie, în urma unui morb greu, a încetat din viață în 5 Febr. n. a. c. în etate de 63 ani, la Deva. Fie-i țărîna ușoară.

Inecul Parisului. Pagubele pricinuite până Dumineca trecută de ieșirea rîului Sena, ce trece prin capitala lumii, Parisul, sunt prețuite la 1 milion și 3 sute de mii. Și știrile, ce sosesc din toate părțile Franciei, aduc groaznică veste, că ploii mari și topirea grabnică a zăpezilor, fac primejdia să crească iară. Sena scăzuse bine, orașul Paris și locurile celelalte prin cari trece, să credeau mîntuite, că scădea peste jumătate de metru la zi. Dar știrile mai nouă dela mijlocul acestei săptămîni spun, că riurile Jonne, Loing și Grand-Morin, ce să varsă în Sena, au ieșit din alviile lor și în Paris apa a început iară să ridice, a crescut iară cu acuși 1 metru.

Din celelalte părți ale Franciei vin știri tot așa de neliniștite. Neauă groasă să așezase pe toată întinderea; a urmat după ea ploii bogate și acestea au scos din alvie și alte riuri. Pe tot cursul acestor riuri holdele și pășunile sunt sub apă. Și nu va trece vreme lungă până cînd satele așezate în apropiere vor fi iar înecate. A ieșit rîul Cher, a ieșit rîul Loize, — și spaima crește din clipă în clipă, fiindcă nici un semn nu e pentru scăderea apelor, ci dimpotrivă.

Inecul din Franca a deșteptat mila lumii, în toate părțile. Au pierit dușmăniile dintre neamuri, s'au uitat și cele din trecut și cele din timpul de față, — în fața primejdiei s'au pornit în toate părțile a aduna bani pentru a alina durerile, pentru a face să încete vaețele celor rămași fără de sălașuri, în Paris.

Sfatul ministrilor francezi a cerut dela dieta țării 20 de milioane de franci și fără îndoială va și primi încuviințarea de a folosi suma aceasta pentru ajutorarea celor păgubiți.

Orașul Londra, prin lordmajorul (primarul) său a trimis primăriei Parisului 1 milion și 150 de mii franci.

Șirul orașelor și a societăților de binefacere, cari sar într'ajutor celor nenorociți, e mare.

O mamă și copiii sub tren. Foile din Pesta ne aduc vestea unei nenorociri îngrozitoare întimplată în apropierea capitalei, cu o mamă ce voia să-și zmulgă din primejdie

fetița, ce își căutase loc pentru jocul ei pe șinele de tren. Mașina se apropia cu iuțală, cînd mama își zări copila. Nu mai era vreme de pierdut. În brațe cu copilul cel mai mic, se aruncă spre locul pierzării ca să-și scape fetița. Incercarea nu izbuti, trenul era prea aproape și venea prea repede. Nainte de a să putea depărta cu fetița, mașina o ajunsese și fură striviți și mamă și copii!...

Un plan foarte cutezat are un inginer din Kiel, Dr. Anschütz. Cum lumea învățaților demult să zbate să ajungă a merge până la capătul cel mai de miază-noapte a pămîntului, la așazisul „Pol-de-Nord“, și nu pot ajunge la el din pricina ghețului celui grozav și a vînturilor turbate ce-s acolo, nesfîrșite, și marea-i toată sloi și munți de gheață, încît abia un om, americanul Peary s'a putut duce, de cînd e lumea, până acolo, — Dr. Anschütz zice că și el încearcă, dar pe altă cale: El nu mai merge pe mare, peste gheață, ci — *pe sub gheață*, cu o corabie anume făcută de mers pe sub apel Compasurile și măsutoare de cale, i-or spune totdeauna pe unde să află și el are să însemne mereu pe unde a trecut, după cum arată mașinăriile, care-s foarte desăvîrșite și bune! De aceea încă s'a îngrijit, ca aer să aibă destul în corabie, pe cît timp va sta pe sub scoarța înghețatelor ape. Cînd n'a mai avea, s'a opri în loc, va sfredeli gheața cu mașinării până afară și va lua aer nou prin gaura făcută și va pleca mai departe! Numai de nu i-ar îngheța undeva corabia într'un loc!

În felul acesta el *poate* să ajungă și să treacă peste capul de miază-noapte a pămîntului, zis „Polul-de-Nord“.

Nu tot așa de norocos e planul altora, cari voesc să meargă să treacă pe la pol, cu balonul! Asta e greu de crezut că va izbuti. Balonul o să fie înfrînt de vînturi și cei de pe el n'or birui frigul acelor țînuturi vrășmase.

Fapta fioroasă a unui nebun. În orașul Halle (Germania) un brutar (pitar) ce abia înainte cu două luni fusese slobozit din casa de nebuni, în una din zilele trecute, cuprins iară de nebunie, și-a împușcat femeea, copilul de 12 ani și în urmă pe sine.

Bietului măestru ci-că îi mergeau rău treburile încă înainte de a să strica la minte; muncia el, din greu, dar fără spor și desnădejdea îl cuprinsese cu atît mai ușor, că îl chinuia și o boală de inimă. Într'o bună zi își pierdu mintea și fu dus în casa nebunilor pentru lecuire. L'au ținut acolo până s'a făcut sănătos. — Acum eșise și a fost început din nou munca, dar nici acum n'a putut avea izbîndă. Și ca să nu lase și pe ai săi în lipsă grea, — le-a luat și lor viața! Iar cei din jurul lor au aruncat bulgării de pămînt pe coșciugul la toți trei.

Din Noerichlu ni-să scrie, că tinerimea adultă din comună, sub conducerea zelosului dn învățător Ilie Bunea, pusă pe lucru încă dela începutul postului de Crăciun, s'a pregătit ca pe Crăciun să dea o producție cu teatru, pe care au și dat-o. A fost o producție foarte cercetată. Lume neașteptată de multă din comună și din jur! Nu numai Români, ci și Sași; mai mulți slujbași dela pretură și judecătoria încă au venit la petrecerea românească.

Toate piesele, jucate tot de flăcăi juni și de fete din comună, au reușit destul de bine. Toți s'au silit a-și juca rolurile cât mai natural și au fost aplaudați și laudați de ascultători. La urmă s'a jucat „Călușerul“ și „Bătuta“. Muzica a servit-o famfara românească din Chirpăr, înființată de anul trecut. A urmat petrecere veselă până în zori. Dl inv. Bunea poate fi mulțumit de sfârșitul ajuns, iar tineretului ce l'a ascultat și a învățat și s'a produs, laudă îi aducem!

*

Jăfulrea unul tren. Din America, din țara banilor și a minunilor, ne vin și veștile cele mai uimitoare.

O veste sosită de acolo spune, că din New-York s'au trimis nu mai puțin de 100 de polițiști secreți ca să prindă o ceată de tilhari, care cu multă iscusință și cu o îndrăzneală oarbă, au jăfuit vagonul de post. Lucrul s'a întâmplat așa că cu 9 mile nainte de stațiunea Eureka de pe linia Missouri s'au urcat în tren doi bandiți (tilhari), iar înainte cu o milă alți doi, îmbrăcați ca boacteri, au oprit trenul făcând semn cu lămpile. Mașinistul a lăsat trenul să înainteze mai încet, crezând că s'a întâmplat ceva pe linie. Atunci cei doi bandiți, cu lămpile, au sărit pe mașină și-au silit pe mașinist să oprească trenul. Până atunci ceilalți doi au descopiat vagoanele pentru persoane de cele de post și-au pornit numai cu acestea. La o depărtare de câțiva kilometri s'au oprit, au pătruns toți patru în vagonul de post, unde întocmai ca și pe mașină, au legat pe toți slujbașii. S'au apucat apoi să golească sacii cu bani și pachetele de preț, de față cu deregătorii de post, cari nu puteau face nimic. După-ce și-au isprăvit trebile, au slobozit apa și aburul din mașină, ca nu cumva mișinistul să poată fugi să dea de știre la stația cea mai apropiată, și-au plecat încărcăți cu banii pentru 25 de pachete de mandate și multe lucruri de preț.

*

Pentru încălzirea copiilor săraci dela școlăle gr.-or. române din Ilia-Murășanu au binevoit a dăru: Banca „Progresul“ 100 cor.; Zevedei Murășanu protopresbiter 9 cor.; Dr. Șt. Rozvăn, adv. 27 cor.; Dr. I. Maior 18 cor.; Dr. Șt. Chiriloviciu, c. adv. 9 cor.; Dr. Milan Erbeș, c. adv. cor.; 4-50 George Cărbășiu, contabil cor.; 4-50 Ioanichie Olariu, cancelist 5 cor., la olaltă 177 cor. Din care sumă s'au făcut 15 plăci de cisme pentru 15 băieți și 8 plăci de păpuși pentru 8 fete. Faptă nobilă pentru care epitropia bisericească aduce calde mulțumiri dăruitorilor.

*

Păcăleală țigănească. O laie de țigani au făcut spargere mai deunăzi într'e farmacie (potică) din Bolja, în granița dintre România și Ungaria și au furat de-acolo intro altele

și mai multe feluri de leacuri. Au lăcomit cioroii îndeosebi la sticlele în cari să țineau mai multe feluri de bomboane. Dar cărindu-le pe acestea, ei au pus mîna și pe osticlă în care erau niște bucăți de venin, care și el e făcut ca niște bomboane roșii, și crezînd despre acestea, că sînt zaharicale (bomboane), le-au dat băeților și femeilor lor de la cort. Au pățit-o însă, că îndată ce le-au mâncat, s'au tăvălit cu toții pe jos de durerile cumplite, pe cari li-a pricinuit veninul. Numai o babă bătrînă, care nu mîncase din bunătați, s'a mai putut țiri, ca vai de ea, până în orășel, ca să dea de veste pățania țiganilor. A ieșit îndată doctorul la ei și așa s'a descoperit toată fapta ticăloasă...

Dumnezeu nu bate cu bital...

*

Petreceri.

— Corpul inv. din Lacrăm invită la producțiunea teatrală ce o aranjează Sâmbătă la 12 Februarie n. 1910 (zua de 3 sfinți) în localul școlii gr.-or. române din loc, în favorul fondului de teatru și a „fondului Andreiu Șaguna“ (a bis. gr.-or. române din loc).

— Tinerimea română din Roșia invită la producțiunea teatrală ce aranjează Duminecă în 13 Febr. a. c., în școala gr.-ort. din loc. Începutul la 7½ seara. Venitul curat e destînat pentru zidirea unei sale.

— Tinerimea rom. din Brateiu invită la »Producțiunea teatrală« care să va ținea în 30 Ian. v. (Trei sfinți) în localul școlii gr.-or. Venitul curat este destinat bibliotecii parohiale.

— Producțiune teatrală-declama-torică aranjează tinerimea română, Duminecă în 24 Ianuarie st. v. 1910, în sala școlii gr.-ort. din Deal, în favorul bibliotecii parohiale.

*

Hirtia sugătoare de cerneală. Mulți nu știu cum s'a descoperit hirtia sugătoare, azi atît de folosită de toți citi scriu, pentru a zbea cu ea cerneală de pe scrisoare. Să zice, că într'o fabrică din America un biet muncitor a uitat să pună destul cleiu în materialul din care trebuia să se facă hirtia de scris. Și hirtia ce a ieșit, nu era bună de scris că să lățea cerneala prin ea! Stăpînul s'a infuriat grozav și îndată i-a dat drumul muncitorului. Numai după aceea și-a tras pe seamă că și hirtia asta făcută fără de cleiu, ar fi bună la ceva, să sugă cerneala (tinta) de pe scrisoare, netrebuind să mai folosești nisipul ori cenușa pentru zbicirea scrisorii!

A trim's îndată veste'n lume și'n țară că ce hirtie a descoperit fabrica lui, pentru zbicitul scrisorii, și nu mult după asta s'a făcut »bulgăr de bogat«. Iar sârmanul muncitor, care i-a dat norocul în mână, a rămas pe drumuri.

*

Mulțămîta publică exprimă secția industrială a reun. econom. următorilor Domni cari au binevoit a suprasolvi cu ocazia petrecerii din urmă: Dr. Aurel Vlad 10 cor., Gregor Vulcu 3 cor., Constantin Baicu 1 cor., Neumann Eugen 19 cor., Iuliu Florea 2 cor., Cornel Moldovan 1 cor. **Comitetul.**

*

Epilepsia (boala grea) are vindecare! Cei mai cu renume medici din toată lumea, și-au dat ostenele fără de sfârșit, și au cercat să găsească cele mai nouă și mai nouă sisteme de vindecare în po-triva morburilor celor ce apasă asupra omenimei ca păcate grele. Între aceste morburi poate cel mai înspăimîntător este epilepsia (boala grea, frass-ul). Pentru cei-ce sufer de acest morb le poate servi ca mîngăere vestea ce li-o dăm în înțelesul căreia un medic ungar întrebuintează în contra acestui morb un sistem de vindecare nou și cu efect vindecător, care a întimpinat și în străinătate recunoștința cea vrednică. — Acest medic este dom-nul Dr. Alexandru B. Szabo, care locuiește în Budapesta, Strada Nagy-Korona sub Nr. 18, — care cu plăcere întinde informațiuni tuturor acelora, care doresc să fie liberați de această boală grea, cu ajutorul sistemului lui de vindecare!

(636) 1—1.

POSTA REDACȚIEI

„Un part.“ din Almaș. Din scrisoarea dv. nu pricepem motivele ce au îndemnat comitetul și sinodul la reducerea din vorbă. N'au bani sau de ce? Și fiind chestia sub recurs la conzistor, rog aștepta cu răbdare hotărîrea. Acolo vor ținea în ochi interesul bisericii și școlii.

6266 (D.L.). Lăsați să umbie înfrî recursul pe la conzistor. Scrieți acolo tot ce credeți că a fost călcător de lege. Și numai dacă acolo nu s'ar lua în seamă, e cu cale a ieși cu lucrul și prin foi.

2328 (P. Dr. în B.) S'a aflat. E bine.

Dl I. B. în Roșia. Invitarea dv. a sosit prea tîrziu pentru a mai putea fi pusă în numărul trecut. Ce nu e aici până Mer-curea, nu mai poate apare în acea săptămîină.

G. Acs. în Ar. Nu sunteți datori a ținea prăvăliile închise în sărbători străine, — numai la cele ce ar fi impuse prin lege. Nici ei nu le țîn la ale noastre.

N. B. în Rac. Fii bun spune, mai lămurit, în o scrisoare cătră dl V. C. Osvadă în Huneadoara (Vajdahunyad), că ce fel de însoțiri voii să faceți: cam cîți vă însoțiți, ce lemne să tăiați și spre ce scop, și cam pe cîta vreme credeți că aveți de lucru? Atunci vă poate da îndrumări.

C. G. în Runcul. Care „Foaie Interesantă“ să țî-o trimitem pentru cele 1.30 fil. ce ni-ai trimis?

Ds. George Jinaru în Newark (Ohio, America). Ți am trimis foi și scrisoare încă în 7 Nov. a. tr. dar a fost tare nelimpede scris numărul Box-ei, așa că nu știam de e 156 ori 456, și ne-a venit scrisoarea napoi. De sigur nici foile nu-ți vor fi sosit. — Așa-i dacă nu dați adresa limpede, bine scrisă!

Ds.ale George Dirlea-Grec în Galșa. În satul dvoastre mai avem un abonent

Ce e mai bun?

La tot cazul, de-ît ori-ce fel de untură de pește, e mult mai bună Emulziunea-SCOTT fiind ușoară de mistuit, produce efect vindecător grabnic.

E mai bună și pentru aceea, că o înghit cu plăcere și aceea, cari de untura simplă de pește sau îngrețoșat.

Emulzia-SCOTT să preparează numai din cel mai curat eleu de ficat de pește ce să produce la Lofoten (Norvegia), — pentru că acesta e cel mai nutritor la toată lumea. **Emulzia-SCOTT e cea mai distinsă!** Prețul unel sticle orig. 2 K 50 fil. — Să capătă în toate apotecelc. —

La cumpărarea Emulziei, luți samă să abă mar-ca de scuture alui Scott: Pescarul!

pe numele George Dirlea, zis morariu. Tare ne temem că foile ce le-am trimes pe numele Dtal., au fost duse tot la „Morariu“. Întreaba numai, și-ți vedea că așa o fi. Că noi de aici p-am trimis foile. Dă în scamă postarului de sat, să fie cu luare aminte la adresă și să ducă foile la al cărui număr sună.

Dlu I. Pop. pr. în Petr. Volumul costă 1 cor. posta e 30 fil. Dta ni-ai trimis pentru porto numai 20 fileri. Bine-voiește a trimite și ceilalți 10 fil. că altfel nu putem trimite cartea, că neplătite ori plătită numai în parte, n'o primește posta.

Ds.ale I. Gy. în Sălc. de sus. Cu banii trimiși, abonamentul dta le e pătît până la 1 Iulie a. c. Fă plătege la posta din S. de jos, că org. nle „jutcarle“ ei din sat impart cu prea mari întârzieri posta, și o roagă să le dea îndrumare a-și îm-piini sl'jba de postar mai acurat.

6957. Credem că nu m'oi poți căpăta licenție, fiind și așa prea multe cisme la 216 case. Dacă totuși vrei, cere îndrumări la direcția financiară de care te țîi. Noi nu învățăm pe oameni cum să mai deschidă crîșme. Mai curînd i-am învăța să mai închidă și din cite au!

I. M. în Petr. m. Al'tea poezii ne vin, că nu răzbiim a le ceti pe toate. Și a dta-le's printre acelea Părint. lui Lucaciă să-ți scrii la redacția foii „Lupt“ în Budapesta, VII. István út 11.

D. T. în Ving. E așa cum spui. Pe 1910 ai trecute 2 cor. Mui trimite 4 și ești plătit pe anul întreg.

Ds.ale Tr. St. în S. Păgini alese din trecutul neamului le scoatem în broșuri deosebite. Vei ceti în foaie în curînd despre asta. Pân' atunci în forma asta ușor de înțeles pentru popor, și cu chipuri, cum noi le dăm, nu le afli!

Ds.ale I. Ch. în Sag. Calendarul țî-s'a trimis de aici în 4 Febr. Nu l'ai primit?

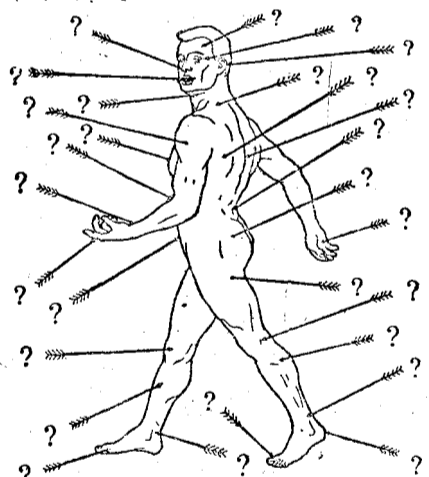
Em. Mold. în Masănești (Bucovina). Că primesc spre asigurare numai vite din Ungaria.

Ds.ale I. P. în Amenış. Cu 4 cor. nu e plătită foaia pe un an, cum scrii dta. Ca țaran o primești cu 5 cor. pe an, dar sub afiț nu o dăm nimănu! Trimite încă 1 cor.

Rugăm țineți-vă de prețurile publicate în foie, și au croiți dv. prețurile după altă măsură, pe care n'o putem primi că nu mai eșim la socotelă.

Te săgetează?

(482) (Ai dureri?) 16—20

I. Fluidul Elza alui Feller e, după experiențele noastre, liniștitor de dureri, vindecător, încetează durerile; repede și sigur vindecă: reumă (spurc), slăbicie de nervi, junghiuri în coaste, influența, dureri de cap, de dinți, de spate, amorțeață, durere de ochi, migrenă, și multe nepomenite aci! Fluidul Elza alui Feller e folosit cu efect fără păreche la răgușală, catar, dureri de pept și gît, și morburi din curent ori răceală. Adevărat e numai dacă pe sticlă este numele „Feller“. 12 sticle mici sau 6 mari ori 2 speciale, K 5, franco.

II. Vestim apoi, că lumca folosește cu efect distins și sigur Pilulele-Rebarbara de mână alui Feller, contra durerilor de stomac, zgîrciuri, lipsă de poftă, arsuri de ficat, greață, amețeață, răgăclii, haemoroide și alte conturbări de mistuire. — 6 cutii franco cu 4 coroane — Să ne ferim însă de imitațiuni și să adresăm acurat așa:

Eugen V. Feller, apotecar
Stubica Centrala 119 (comit. Zagrab).

Dare de samă.

Cu ocaziunea concertului împreunat cu dialoguri arangeat de corul plugarilor români din Avrig au contribuit cu suprasolviri următorii: Ioan Căndea, prot. 20 cor., I. Căndea,

dea 6 cor., Dr. Hanenheim cor. 2-20, Dr. Segal, medic 2 cor., I. A. Preda, adv. 2 cor., Fleissig M. 2 cor., V. Preda 2 cor., Gavril Paslea, preot cor. 1-50, N. Baciuc cor. 1-60, Gerson cor. 1-80, A. Pavel cor. 1-50, I. Roman, preot 1 cor., A. Preda, învățătoare 80 fil., I. Stoichița 60 fil., I. Resch 80 fil., St. Bucșa 1 cor. și Stănilă 30 fil. — Ceea-ce și pe această cale le aducem stim. contribuții mulțumitele noastre. S'au încasat cor. 200-66. Spesele 150 cor. A rămas câștig curat cor. 50-66, care să vor întrebuința pentru cumpărarea de recuise pentru cor.

(637) In numele corului: 1-1
George Banciu, inv. și cond. corului.

Valoroasele Cărți
ale savantului canonic

† **Dr. Augustin Bunea:**

1. *Mitropolitul Dr. Ioan Vancea de Buteasa*, schiță biografică Blaj 1890, 20 fil.
 2. *Chesiuni din dreptul și istoria bis. române unite*, Blaj 1893. Partea I. 269 pag 2 cor. Partea II. 400 pag. 8° 1 cor. 50 fil.
 3. *Istoria scurtă a bisericilor rom. unite cu Roma*, în Șematismul Archiepiscopiei de Alba-Iulia și Făgăraș pe anul 1900, costă 8 coroane.
 4. *Episcopii P. P. Aron și Dionisie Novacovici*, sau Istoria Românilor transilvăneni dela 1751 până la 1764, Blaj 1902. Prețul 4 cor. 50 fileri.
 5. *Discursuri, Autonomia bisericească, Diverse*. Prețul 5 coroane.
 6. *Ierarhia românilor din Ardeal și Ungaria*, 3 coroane.
 7. *Mitropolitul Sava Brancovici*, 1 coroaună 50 fileri.
 8. *Amintirea lui T. Cișariu*, 50 fileri.
- Să află de vânzare la »Librăria Seminarului« din Blaj și la toate librăriile românești. (540) 4-6

Măcelărie nouă.

Aduc la cunoștința onoratu-lui public din loc și jur, că cu 15 Februarie n. a. c. îmi deschid măcelărie în localul din casele dlui Dr. Ioan Popu, în piața principală.

În fiecare zi carne proaspătă de prima calitate!, cărnațuri și odată în săptămână pește proaspăt!, — pe lângă servire curată și punctuoasă!

Orăștie, Februarie 1910.

Stimător

Vasile Bidu iun.,
măcelar.

Arător de vânzare!

2 și 1/2 (doue și jumătate) jugăre de pământ, aflătoare în hotarul Orăștiei, în »Luncă«, să vînd din mână liberă!

Adresa vânzătorului o ră administrația foii. (628) 2-2

PODAGRĂ și REUMĂ

dureri reumatice, de spate, săgetări, junghiuri, împunsături, dureri de picioare și de nervi, și toate durerile de acest fel venind din curent ori răceli, — au leacul cel mai sigur și simplu în unsoarea Gaultieria alui Örkény, cum adevăresc mil de scrisori de mulțumită. Un tub (feavă cu unsoare) 1 cor. 60 fl., 3 tuburi franco cu 5 cor. prin rambursă. A să cere numai la Apoteca »APOSTOL« din Budapesta, VIII. ker. József-kürt 64 sz. Depot 91. (490) 7-10. I.

Caut loc

in vre-o prăvălie ori crișmă!

Sunt june de 19 ani, știu ceti, scrie și socoti, bine, și aş avea plăcere să întru ca vânzător în o prăvălie, sau o crișmă, ori crișmă cu prăvălie (boltă), ca începător. Acei cari ar avea lipsă de un ajutor de acest fel, — să-mi scrie. Vorbesc și limba maghiară. Avînd mare plăcere pentru aceasta carieră, în scurtă vreme aş fi de bun folos stăpînului!

Ilarie Iurian,

Clanul-mare (Mező-Nagy-Csán, (640) Torda-Ar. m.) 1-1

Nutreț de vânzare!

5 clăi de fin ca 22 cară scurte.
4 " " otavă ca 17 "
2 " " miriște cu trifoi ca 9 cară scurte. 1 jireadă de pae de grîu de 150 clăi se află de vânzare în comuna Bánpatak ca 6 km departare peste Murăș dela gara Piski la casa subscribului, la cine sunt rugați cumpărătorii a să adresa.

SIMION VLAD, 2-3

contabil la »Ardeleana« în Orăștie.

Prăvălie românească în Vulcan!

Frați Români!

Dacă încă n'ați auzit de prăvălia cea nouă românească din Vulcan, atunci mergeți și vă încredințați că e singură în felul său! Aci puteți să vă cumpărați toate cele trebuincioase, mai bine și mai ieftin ca ori-și-unde!

Nu aminați privilegiul, căci acum a sosit timpul, cînd poate da Român și Român mână cu mână!

(625) 2-3 cu stimă
R. I. BALOMIRI.

Vin bun

să află la subscribul producător de vinuri. — Anume: Vin vechiu, de 1907, . . . cu 50 fil. lit. Vin vechiu, de 1908, cu 45 și 50 » » Rizling și Rouze . . . cu 42 » » Rizling, Rouze și Mus-tafer mestecat, . . . cu 34 » »

Vinul să vinde dela 50 litri în sus. Vase (butoaie) să dau împrumut.

Vin nou, din 1909, să află de vânzare cu 34 și 40 fileri litrul.

Prețurile cele mai joase!
E vin din coastele Șiriei, nu de șes! Foarte fin!

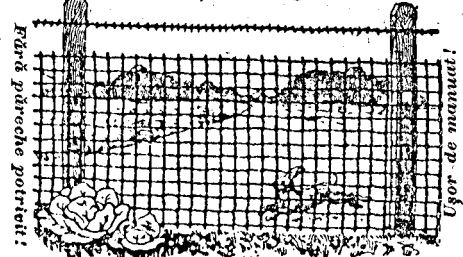
Rog a fi onorat cu comande cu încredere! (603) 4-5

Petru Benea,

proprietar de vii în Világos, posta și gara în loc, comitatul Aradului.

Garduri, tare ieftine!

Producție indigenă!

Nenumărate scrisori de mulțumită adevăresc că
Tesetura de drot »Hungaria«
e nelintrecută, distinsă!

Să începe din drot răsucit. Prețul pe metru pătrat 30 fileri și mai mult.

Să comandă numai la fabricantul
ALEXANDER HAIDECKER,

fabrica de drot și de garduri de drot,
Budapest, VIII. Űllői-ut 48/85.

☛ Serviciu repede, favorabil și punctuos. — Catalog gratis și franco, ilustrat (639) 1-10

Rudolf G. Brașșai
atelierul de timplărie fină pentru mobile și de măsurit pentru edificii, —
gătește mobile în execuție artistică, apoi arangeamente moderne de locuințe, cancelarii, școli, și tot felul de localuri.
Lucrări la edificii și de portale, după stil și cu prețuri favorabile.
Planuri și preliminar de spese, — gratis!

In
ORĂȘTIE (Szászváros)
Strada spitalului nr. 1/a,
casa proprie.
(605) 2-

Picături de stomac BRADY!

provăzute cu marca *Sf. Maria dela Mariaczell*, căror poporul le zice picături de stomac de Mariaczell, s'au valorat de 30 ani așa, că nu pot lipsi din nici o casă. Efect minunat la durere de stomac, ardere și zgirciuri de stomac, infundare, durere de cap, vomare, nesomn, lipsă de sînge, etc.

Să capătă în toate farmaciile. — O sticlă mare 1 cor. 40 fileri, o sticlă mică 80 fileri; 6 sticle 5 cor.; 3 sticle duple 4 cor. 50 fileri, franco, trimite preparatorul

C. BRADY, — Apotecă la —
»Regelo Ungariei«, Wien, I., Fleischmarkt 1. (depot 241).

Grijiți să fiți marca Fecioara Maria dela Mariaczell, pe pachetarea roșie și subscrierea de pe chipul de alături. (606) 3-20

Cărămizi și Țigle

să află în magazinul nostru din **BISTRIȚA, piața cailor Nr. 9,**

cu următoarele prețuri:

o mie de cărămizi { în magazin . . . K 28
 { în wagon la gara din Bistrița . . . K 34

o mie țigle (șirepuri) { în magazin . . . K 15
 { în wagon la gara din Bistrița . . . K 16-40

Cărămizile și țiglele (șirepurile) sunt de calitate superioară, lucrate și arse foarte bine, din vestitul lut mălos ce să află în Bistrița.

Comandele cu calea ferată să efectuesc prompt. Prețul să rambursează, dacă nu să statoresc altcum condițiile de liferare.

Probe la cerere să trimit.

(444) **Societatea** 16-20

acționară de cărămidărie din Bistrița (Beszterezse).

Cumpăr piei de vită!

Țărenilor proprietari de vite!, cari aveți piei de vânzare și voiti să căpătați prețurile cele mai bune ce să dau pe ele, să veniți cu ele la subscribul, care vi-le plătește după greutate, cu prețurile făcute în capitala țării, în Budapesta! Prețuri pe cari nu le căpătați la așașii hăzuari cu piei! (633) 2-10

ARTHUR SCHMIDT

m. pielar în Orăștie, peste ulița de baia de aburi.

SOIU DE VIE FĂRĂ PĂRECHE

Cas'o dovedesc, am pregătit de pe vița »Delaware« fotografii adevărite de notar public, arătînd 1 viță de 20 ani, deplin sîndtoasă cu 32 struguri; una de 4 ani, avînd, cu ramificările sale, 168 struguri, — și 11, de cite 4 ani, într'un șir, cu 1600 struguri! Și asta pe un loc, dela care la cîțiva metri vila europeană și după 4-5 stropiri s'a pustii. Anul acesta a dovedit, că acest soi, fără nici o stropire, nu-i strică nici o boală de vie. Nu trebuie altoită, nici pămîntul sub ea întors! Nu îngheață iarna! Vin de clasa primă! — Cel-ce vrea să aibă vița asta adevărată, să cumpere numai viță »DELA WRE« de-a lui Nagy Gábor.

Trimit ori-și-cui — care îmi dă adresa sa, — catalogul meu mare, ilustrat, franco și gratuit, cu descrierea viței și fotografiile ei în color. Cere acest catalog instructiv, care dă îndrumări pentru altoi de viță și pentru punerea de promenade de viță (în jurul cărărilor ori prin curtea casei), — dela:

Nagy Gábor, mare proprietar de vii cu stație de postă în Koly, telegraf și telefon. Scrie românește, ungurește, nemțește, sîrbește ori croatește. (490) 2 10-12

„GRĂNITERUL“

inst. de credit și de economii, ea soc. pe acțiuni în H.-Dobra. Filială în Soborșin.

Anul fondării 1898.

Capital social K 250.000

Fond de rezervă K 98.000.

Depuneri peste jumătate milion coroane.

Primește depuneri spre fructificare și dă deponenților 6% interese.

Capitalizarea intereselor la 30 Iunie și 31 Decembrie. Darea de venit după capitalele depuse o plătește instituțiul separat.

Depuneri până la 2000 cor. să plătesc și fără abdicere.

Atît centrala cît și filiala acoardă credite personale pe cambii și obligațiuni cu cavenți, apoi împrumuturi hipotecare, la cari actele de întabulare instituțiul le face clientelei gratuit. Dă avanzuri pe efecte publice și alte valori (Lombard). Cumpără și vinde realități.

Posede în piața Dobrei un magazin mare de produse, deci cumpără și vinde bucate și alte produse atît în gros, cît și în detail, care ram să va cultiva și la filială.

Atît deponenții cît și debitorii instituțiului din departări, cari fac plățile prin post, primesc dela instituțiul nostru libele de Cheque-uri postale pentru Clearing, prin folosirea cărora asemenea oricărei sume mari, este scutită de post-porto. (617) 2-3

Direcțiunea.

„POPORUL“
instituit de credit în Seliște
acoardă împrumuturi hipote-
care (pe întabulare) cu 7%
iar alte feluri de împrumuturi cu 8%
fără alte adausuri, fără proviziuni!

Pentru Sebeșul-săsesc și jur
mijlocește împrumuturile hi-
potecare dl **Dr. Dumitru**
Stefan, avocat, Săs-Sebeș.

„POPORUL“
inst. de credit și economii, Seliște
Szelistye, (Szeben m.)
(621) 2-10

Bäck Karoly és fia
fabricant de țigle și proprietar
de ferestraie și mori cu abur,
în **Soborșin**.

Recomandă tot felul de lucruri
pregătite din lemn de brad, precum:
scinduri de brad, lațuri, grinzi pen-
tru edificări, — tot asemenea pro-
duce țiglă de tot felul, horgită și
nehorgită! Cumpără tot felul de
lemn de brad, de goron sau alt soi,
în cantități mari și mici! Să anga-
gează chiar și pentru tăiatul ace-
lora în pădure, oferind prețuri con-
venabile!

(629) 2-3

Căsătorie. Doi frați, unul
măestru lăcătuș
și de mașini, altul rotar, tineri ro-
mâni, unul de 24 altul de 26 ani,
— doresc să se căsătorească, și, în
lipsa de cunoștință, caută pe calea
aceasta două fete potrivite lor, dom-
nișoare ori fiice de țaran mai inte-
ligente. Ei s'ar duce cu atelierele
(lucrătorele) lor la oraș ori la sat
mai mare, unde ar avea nădejdi de
a le merge bine. Și-ar purta mese-
riile în »companie« (în legătură
unul cu altul). (630) 2-3

Fetele cari ar dori căsătorie cu
ei și a-i ajuta în ajungerea cu bine
a țintei lor frumoase, să ceară a-
dresa fraților la administrația foii.

Cine dorește călătorie
— bună și iute —
— de plăcere
în
6 zile
la **America**

acela să ceară îndrumări ro-
mânești dela

Falk și Comp.

Cancelarie românească

HAMBURG

Raboisen 30.

(600) 6-26

„AGRICOLA“ societate economică pe acții
în Hunedoara (Vajdahunyad)

CAPITAL 100.000 cor.

DEPUNERI 300.000 cor.

Primește spre păstrare și creștere depuneri, după cari
plătește

6%

interese. Darea după depuneri încă o plătește institutul. —
Depuneri până la **2000 cor.** să pot ridica ori-cînd dela
cassă, fără altă înștiințare de mai nainte.

— Cumpără și vinde întregi sau parțelate *moșii*,
mari și mici.

— Vinde și cumpără tot felul de *bucate!*

— Mijlocește cumpărări și vânzări de *mașini econo-*
mice, produse (rod de tot felul).

— Dă *împrumuturi* de ori-ce soi: pe cambii, obli-
gațiuni, întabulări, zalogiri (amanete).

— Toate aceste lucrări le isprăvește repede și cinstit,
culant, fie că i-să cer în persoană, fie prin postă.

— Dă *avanzuri* (împrumută înainte) pe rodul de
bucate, pe produse, — iar' în jurul Hunedoarei dă și
împrumuturi pe vite!

— E întâia bancă, care pe lângă împrumuturile
obicinuite de bani, a început a lucra și cu *bucate*,
ferind poporul de rînd de specula prea neomenoasă,
și a început a da micilor economi împrumuturi în
zilele de lipsă, pe roada din cîmp, și pe vite!

(463) 19-

Diracțiunea.

Ce este Electro-Vitalizerul?

Mulți văd acest anunț fără să-l cetească, multă lu-
me privește anunțurile cu nepăsare, simțind un fel
de frică de tot ce este nou. Și totuși a trecut de
mult vremea, cînd să credea că un lucru bun nu
are lipsă de reclamă. Inzadar vom avea lucruri bu-
ne, dacă nu le vom face cunoscute publicului! Noi
publicăm zilnic, izbînzile minunate ajunse de apar-
atul Electro-Vitalizer, căci zilnic crește numărul
credincioșilor acestei vindecări și totuși sunt încă
mulți suferinzi, cari nu au auzit de acest aparat și
nu-l folosesc. — *Slăbiciunea generală nervoasă,*
slăbiciunea sexuală, bolile reumatice, bolile ner-
voase de stomac și de inimă, nevrăgile, dure-
rile de cap și de spate, vîjdiala în urechi pre-
cum și semnele neurasteriei și isteriei, să vin-
decă mai natural cu ajutorul electricității. Cerind pe
o carte postală institutului nostru, primiți *gratis și*
franco o carte frumoasă ilustrată în care găsiți des-
crierile tuturor boalelor, care să pot vindeca bine
cu acest metod și succesele de până acum cu apa-
ratur **„ELECTRO-VITALIZER“.**

Institutul de ord. medicală ELECTRO-VITALIZER
BUDAPESTA, Károly körút 2, félem 51

Serisoare de mulțumire.

Ion Ilie, zidar Ilteu (Arad m.) scrie
la 28 Aug. 1909: *Dle Doctor!* Cu bu-
curie vestesc, că durerile mele din ju-
rul inimii au perit, după folosirea de
6 luni a aparatului Electro-Vitalizer
Scaunul mi-s'a regulat, mersul mi-s'a
înlăsat, pot călători pe jos, cu trăsura,
cu bicicleta; am început iarăși lucrul
zidăritului, pot să mă odihnesc bine,
ceea ce odinioară perdusem în total, nu
mai sunt vecinic iritat, nici am spaimă
ca mai nainte. Pot să documentez ori-
cui mi-s'ar adresa, cele spuse mai sus.

Cupon pentru carte gratis! Tăe-l și trimite!

Inst. medical „Electro-Vitalizer“
Budapest IV. Károly k. 2. félemel. 51.

Rog a-mi trimite, franco, închis,
cartea despre „Cura modernă elec-
trică“, pentru bărbați ori pentru femei.

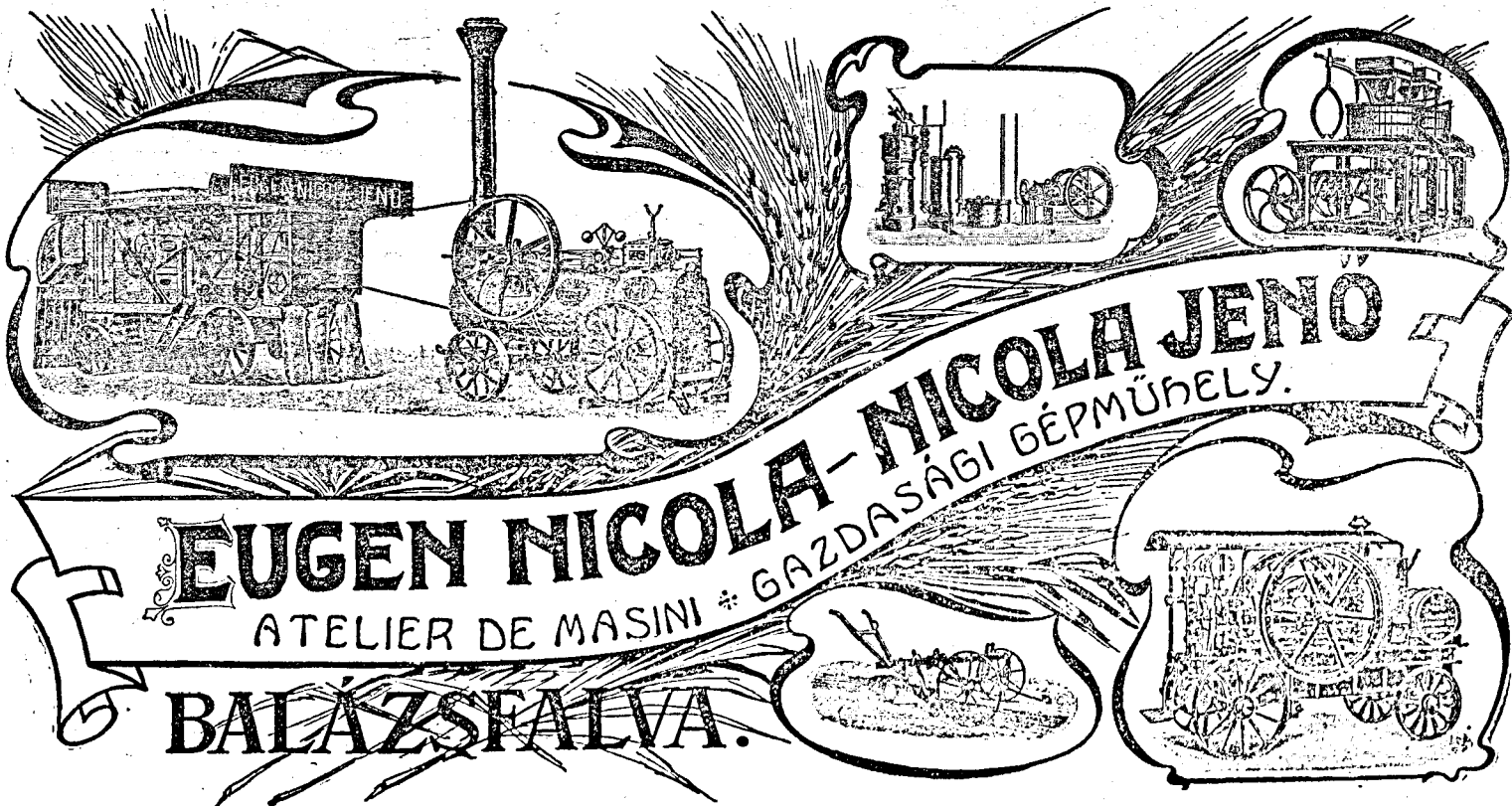
Numele

Comuna și posta

(628) 1-2

PRIMA INTREPRINDERE DE MOTOARĂ ROMÂNĂ

EUGEN NICOLA, Blaj - Balázsfalva

EUGEN NICOLA - NICOLA JENO
ATELIER DE MASINI * GAZDASÁGI GÉPMŰHELY.
BALÁZSFALVA.

Motoare, cu gaz și ben-
zin; *locomobile* cu benzin cari
s'au dovedit de foarte bune,
le recomand cît să poate de
calduros tuturor economilor
noștri! Mașinile de trierat
le liferez dela renumita firmă
Hofher și Schrantz, pe
care o reprezentează în Ardeal.
Apoi mașini fabricațiune
proprie! Plugurile ori-
ginale „*NICOLA*“ sunt
recunoscute ca cele mai
bune pluguri! Mașini de
îmblătit cu cai ori cu
mâna! Mașini de cernut
(ciur) sistemul cel mai nou!
Triere, mașini de tăiat
nutreț și napi, mașini de
sămănat greu și cucuruz,
mașini de săpat cucuruz,
mașini de secerat și co-
sit, precum și *ori ce soi*
de mașini economice,
să pot comanda dela această
firmă, pe lângă prețuri mo-
derate și condițiuni de plată
favorabil.

Primește *instalațiuni de mori* cu motoare de gaz sau benzin! Cine dorește să-și cumpere mașini de vapor, de benzin sau altfel de
mașini, să se adreseze la **Eugen Nicola în Blaj.** Mașini de îmblătit minate cu vapor, folosite, însă în stare bună,
renumita firmă românească să dau pe garanță ca și cele nouă, însă cu mult mai ieftine!

Trimit *gratis* oferte și deslușiri, pentru ori-ce mașini! Preț-curent franco și gratis.

S priji niți industria română!

(624) 2-10